

ประกาศคณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช
เรื่อง ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒
ส้มเขียวหวาน พันธุ์เทพรส

ด้วยกรมวิชาการเกษตร ได้รับคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ที่ยื่นโดย
กลุ่มเกษตรกรทำสวนส้มเทพรสคั่งบางกะเจ้า ในนามชุมชนคั่งบางกะเจ้า ตำบลบางกระสอบ อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขอรับหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
จำนวน ๑ รายการ ได้แก่ ส้มเขียวหวาน พันธุ์เทพรส

กรมวิชาการเกษตร ได้ตรวจสอบคำขอ แล่งกำเนิด และคุณสมบัติของส้มเขียวหวาน
พันธุ์เทพรส ที่ขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒
และหลักฐานและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ
ขึ้นทะเบียนชุมชน และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๙

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๙ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ
ขึ้นทะเบียนชุมชน และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๙
คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืชจึงให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น จำนวน
๑ รายการ โดยมีรายละเอียดคำขอตามรายการที่แนบมาท้ายประกาศนี้

หากมีชุมชนใดเห็นว่าชุมชนของตนมีสิทธิในพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นดีกว่าชุมชน
ที่ขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น หรือเห็นว่าคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นดังกล่าว
ไม่ชอบด้วยกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการขึ้นทะเบียนชุมชน และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
การจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๙ สามารถยื่นคำคัดค้านต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
ณ กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๙๔๐ ๗๒๑๔ ภายในกำหนดเวลา ๙๐ วัน (เก้าสิบวัน) นับแต่วันประกาศโฆษณานี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

(นางสาวดุจเดือน ศศะนาวิน)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการผลิต
ประธานกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช

รายละเอียดคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นของส้มเขียวหวานพันธุ์เทพรส

ส้มเขียวหวาน (*Citrus reticulata* Blanco)

1. เลขที่คำขอ : 001/2561 วันที่ยื่นคำขอ : 15 มิถุนายน 2561
2. ชื่อผู้ขอ : นายนภดล ทองมัน ประธานกลุ่มเกษตรกรทำสวนส้มเทพรสคั่งบางกะเจ้า
ในนามชุมชนคั่งบางกะเจ้า
3. ชื่อพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น : เทพรส
4. รายละเอียดที่มาของพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น :

ส้มเทพรสมีการปลูกและอนุรักษ์อยู่ในคั่งบางกะเจ้ามากกว่า 100 ปี โดยเกือบทุกบ้านจะปลูกไว้บ้านละ 1-2 ต้น บางบ้านอาจมีหลายต้นขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่สวน ด้วยสภาพของพื้นที่ตั้งของชุมชนคั่งบางกะเจ้ามีน้ำทะเลหนุนเข้ามา ทำให้พืชหรือไม้ผลบางชนิดที่ไม่ทนต่อสภาพดินเค็มได้ตายลงและสูญหายไป ชาวชุมชนได้ร่วมกันปกป้องรักษาพืชพันธุ์ไม้ผลต่าง ๆ ให้พ้นจากสภาพน้ำกร่อย โดยใช้วิธีการยกร่องให้มีพื้นที่สูงเพื่อให้พ้นจากระดับน้ำทะเลหนุน และการทำเขื่อนดินกัน จนกระทั่งในปี 2530 เกิดภาวะน้ำท่วมใหญ่ ทำให้พืชพันธุ์ต่างๆ รวมถึงส้มเทพรสได้สูญหายไปจากชุมชน กลุ่มผู้อนุรักษ์พันธุ์พืชในชุมชนคั่งบางกะเจ้าได้ดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์รวบรวมพันธุ์ไม้ผลท้องถิ่นต่างๆ ให้คงอยู่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน จนกระทั่งในปี 2558 ได้พบต้นส้มเทพรส 3 ต้นขึ้นอยู่ในพื้นที่สวนเก่าของชาวบ้านในตำบลบางกระสอบ ซึ่งเป็นพื้นที่สวนส้มเก่า ประเมินต้นส้มมีอายุมากกว่า 30 ปี คาดว่าเป็นต้นที่เกิดจากเมล็ด เนื่องจากมีลักษณะหนามแหลมยาว ทรงต้นสูง จึงได้ช่วยกันขุดบอนต้นส้มทั้ง 3 ต้นมาปลูกในพื้นที่สวนของกลุ่มผู้อนุรักษ์ และช่วยกันพัฒนาฟื้นฟูให้ต้นส้มแข็งแรงเพื่อที่จะได้ขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนต่อไป ด้วยหวังว่าจะนำส้มเทพรสให้กลับมามีอยู่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเหมือนเช่นในอดีต เนื่องจากชุมชนมีความผูกพันกับส้มเทพรสมานาน อย่างไรก็ตาม ต้นส้มได้ตายลง 1 ต้น จึงคงเหลือต้นส้มเทพรสดั้งเดิมอยู่เพียง 2 ต้น ปัจจุบันกลุ่มผู้อนุรักษ์ส้มเขียวหวานพันธุ์เทพรส ได้ขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนโดยวิธีการตอนกิ่งและเสียบยอดแจกจ่ายให้สมาชิกชุมชนนำไปปลูกในสวนแล้วประมาณ 200 ต้น อายุต้นประมาณ 3 - 4 ปี มีบางต้นเริ่มติดดอกออกผลแล้ว ลักษณะเด่นมีรสชาติหวานตั้งแต่ผลยังอ่อน

5. ลักษณะสำคัญของพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น :

- 5.1 ลักษณะของต้น : ลักษณะลำต้นตั้งตรง และรูปร่างของทรงพุ่มเป็นทรงรี
- 5.2 ลักษณะของใบ : ใบเดี่ยว สีเขียว ปลายใบเว้าตื้น แผ่นใบเป็นรูปไข่กลับ
- 5.3 ลักษณะดอก : ดอกมีสีขาว จำนวนกลีบดอกมี 5 กลีบ
- 5.4 ลักษณะผล : รูปทรงผลคล้ายทรงกลม ฐานผลนูน ปลายผลกลม
- 5.5 ลักษณะสำคัญอื่นๆ : ผลอ่อนไม่มีรสเปรี้ยว สีเปลือกด้านในสีขาว

ภาพประกอบส้มเขียวหวานพันธุ์เทพรส

